

DECIZIA nr. 3/11 din 10 februarie 2017

Cu privire la examinarea autosesizării membrului CCA, M. ONCEANU-HADÎRCĂ

În cadrul ședinței publice din 08 decembrie 2016, membrul CCA, M. ONCEANU-HADÎRCĂ, s-a autosesizat cu privire la respectarea prevederilor art. 6 alin. (1) din Codul audiovizualului în cadrul principalelor buletinele de știri difuzate de posturile de televiziune „NTV Moldova” și „Accent TV” în perioada campaniei electorale.

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3) lit. a) din Codul audiovizualului, Direcția monitorizare TV din cadrul Consiliului Coordonator al Audiovizualului a monitorizat programele sus-menționate.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. „NTV Moldova”

În perioada de raport, postul de televiziune „NTV Moldova” a difuzat subiecte cu multiple abateri de la standardele normative: prezentarea opiniilor drept fapte, propagarea unui singur punct de vedere asupra unor probleme controversate și de conflict, difuzarea informației trunchiate și scoasă din context, dezinformare prin afirmarea unor fapte care nu s-au produs și prin diseminarea unor informații false, cât și instigarea la ură și intoleranță pe criterii de naționalitate, religie și sex.

- La 09.11.2016 a fost difuzat subiectul cu titlul „АТАС АСУПРА БИСЕРИЦИИ”, în care populația era anunțată că se organizează „*un atac furibund asupra Bisericii Ortodoxe*”, se dau „*lovituri asupra Bisericii*”, „*forțele revanșarde, care lucrează neobosit pentru a distruge Moldova, și-au îndreptat armele asupra celui mai important element și simbol al națiunii – credința creștin-ortodoxă*”, iar autorii atacului, potrivit editorialului, erau susținătorii Maiei Sandu și, mai ales, homosexualii și mișcările feministe, publicul fiind atenționat asupra „*violenței loviturilor lor*”. Concluzia editorialului difuzat într-un buletin de știri, și nu într-o emisiune de satiră și umor, este că „*Atacurile taberei galbene a Maiei Sandu asupra celor sfinte și asupra slujitorilor Bisericii nu sînt mai mult decît o lucrare diavolească. (...) În ziua de 13 noiembrie, poporul va fi pus în fața alegerii: ori Biserica și cele sfinte, ori lucrarea lui michiduță*”. Pe lângă faptul că în cadrul subiectului se promovează obscurantismul medieval, prin asemenea produse mediatice se inoculează frica și panica în rîndul maselor, alimentînd ura față de oponenții politici și față de cei care gîndesc altfel.
- La 04.11.2016 (în reluare la 06.11.2016) a fost difuzat subiectul „*Sandu – speranța imigranților sirieni*”, în cadrul căruia sînt prezentate declarațiile a trei studenți sirieni care își fac studiile în Republica Moldova. Așadar, în toiul campaniei electorale, la o săptămînă înainte de alegeri, pe internet a apărut un film în care studenți de proveniență arabă ce se află în țara noastră îndeamnă oamenii să o voteze pe Maia Sandu. Aceasta s-a

întîmplat după ce pe un site de informare din Republica Moldova a apărut o știre în care se menționează că Maia Sandu i-ar fi promis cancelarului german Angela Merkel că, în cazul în care câștigă alegerile, va primi în Moldova 30.000 de imigranți sirieni. Conform jurnalistei, în filmul care a apărut pe rețelele de socializare emigranții sirieni povestesc despre compatrioții săi și despre dorința lor de a veni în Republica Moldova. Urmează declarațiile acestora: „*Sirienii nu au unde pleca. De aceea, eu cer autorităților din Republica Moldova să-i primească pe oamenii din Siria*”; „*Noi sîntem un popor foarte prietenos. Poate veți găsi unu sau cîțiva nebuni și violenți. Dar, în marea majoritate, sîntem foarte buni. Aici vom avea o șansă de a supraviețui, de a începe o nouă viață*”. La finalul subiectului, reporterul concluzionează că mii de oameni din Siria își leagă speranțele de victoria Maiei Sandu la alegerile din 13 noiembrie, numai că nu toți dintre aceștia sînt gata să se adapteze modelului de viață al moldovenilor.

Prin difuzarea subiectului sus-menționat, în cadrul căruia au fost prezentate imagini video din timpul unor proteste violente și devastări provocate de imigranți, s-a sugerat și s-a promovat ideea că refugiații sirieni și arabi sînt violenți și constituie un pericol iminent pentru Moldova, provocînd și incitînd publicul la ură pe criterii de etnie și religie.

În acest context, s-au atestat derogări de la prevederile art. 6 alin. (1) din Codul audiovizualului, care prevede: „*Radiodifuzorului îi este interzisă difuzarea de programe care conțin orice formă de incitare la ură pe considerente de rasă, religie, naționalitate, sex*”.

II. „Accent TV”

- La 06.11.2016 a fost difuzat un subiect despre declarațiile a trei studenți sirieni care își fac studiile în Republica Moldova. În cadrul subiectului se afirmă că în toiul campaniei electorale, la o săptămîină înainte de alegeri, pe internet a apărut un film în care studenți de proveniență arabă ce se află în țara noastră îndeamnă oamenii să o voteze pe Maia Sandu. Aceasta s-a întîmplat după ce pe un site de informare din Republica Moldova a apărut o știre în care se menționează că Maia Sandu i-ar fi promis cancelarului german Angela Merkel că, în cazul în care câștigă alegerile, aceasta va primi în Moldova 30.000 de imigranți sirieni. Conform jurnalistei, în filmul care a apărut pe rețelele de socializare, emigranții sirieni povestesc despre compatrioții săi și despre dorința lor de a veni în Republica Moldova. Urmează declarațiile acestora: „*Sirienii nu au unde pleca. De aceea, eu cer autorităților din Republica Moldova să-i primească pe oamenii din Siria*”; „*Noi sîntem un popor foarte prietenos. Poate veți găsi unu sau cîțiva nebuni și violenți. Dar, în marea majoritate, sîntem foarte buni. Aici vom avea o șansă de a supraviețui, de a începe o nouă viață*”.

Reportajul deformează realitatea prin prezentarea unor zvonuri drept fapte demonstrate și gata de a se împlini, textul fiind însoțit de imagini cu imigranți arabi care sînt întîmpinați călduros de rude; cu video din timpul unor proteste violente și devastări provocate de imigranți.

În acest context, s-au atestat derogări de la prevederile art. 6 alin. (1) din Codul audiovizualului, care prevede: „*Radiodifuzorului îi este interzisă difuzarea de programe care conțin orice formă de incitare la ură pe considerente de rasă, religie, naționalitate, sex*”.

În cadrul ședinței publice, membrul CCA, Mariana Onceanu-Hadîrcă, și-a reiterat poziția exprimată public în cadrul ședinței din 08 decembrie 2016, fixată în autosesizare, și a insistat asupra obligației CCA de a reacționa în temeiul Codului audiovizualului, dar și al Codului de conduită al radiodifuzorilor, art. 13, și de a nu permite transformarea posturilor de radio și TV în

platforme de promovare a discursului de ură pe considerente de etnie sau pe considerente de opțiuni politice și religioase.

În cadrul ședinței publice, reprezentanții postului de televiziune „NTV Moldova” au declarat că astfel de materiale au fost difuzate și de alte posturi de televiziune. De asemenea, aceștia au făcut referire la art. 14 din Codul audiovizualului – *Cu privire la asigurarea confidențialității surselor de informare*, și la faptul că nu au existat solicitări de drept la replică, art. 16 din Codul audiovizualului. Totodată, ei au menționat că articolul nominalizat a fost un editorial.

Reprezentantul postului de televiziune „Accent TV” și-a argumentat poziția prin faptul că reportajul a fost construit echilibrat, că au fost expuse pozițiile mai multor părți, că este respectat principiul informării din mai multe surse, principiul veridicității și principiul neadmiterii deformării realității. Totodată, acesta s-a justificat prin faptul că nu există chemări directe la ură și violență.

În cadrul dezbaterilor publice, membrii Consiliului au adus precizări asupra argumentelor invocate de reprezentanții posturilor monitorizate:

Consiliul nu a solicitat divulgarea surselor și nici nu a atentat la confidențialitatea acestora.

Lipsa solicitărilor la dreptul la replică: Consiliul a explicat că, în materialele invocate, discursul de ură a fost îndreptat împotriva unor grupuri largi de oameni, și nu doar asupra unui candidat electoral, cum s-a întâmplat într-o serie de reportaje difuzate anterior de aceleași posturi, și că nu s-a invocat discriminarea și nici defăimarea tocmai pentru că acestea erau îndreptate asupra unor persoane concrete, care urmau să uzeze de acest drept – dreptul la replică, care este unul din mecanismele de asigurare a polemicilor democratice. În cazul constatării promovării discursului care incită la ură sînt vizate grupuri de cetățeni, iar impactul se răsfrînge asupra întregii populații, asupra tuturor telespectatorilor, riscul fiind escaladarea tensiunilor și a conflictelor sociale. Nu există o singură persoană vizată, iar victimele riscă să se pomenească într-un mediu în care securitatea să le fie amenințată.

A stîrni panica și a provoca o parte a societății împotriva celeilalte, avînd drept bază convingerile religioase și opțiunile politice, prin utilizarea continuă a unui lexic războinic, înseamnă a instiga populația la ură și intoleranță reciprocă. Acest lucru este cu atît mai grav cînd aceste mesaje sînt promovate prin canalele TV sau Radio, în cadrul unor emisiuni cu format de știri.

Referitor la poziția reprezentantului „Accent TV”, membrii Consiliului au menționat că în discuție nu s-a pus problema falsului și a principiilor de realizare a știrilor (art. 7 din Codul audiovizualului), ci diseminarea urii. Articolul 6 alin. (1) din Codul audiovizualului interzice nu doar incitarea la violență, dar și incitarea la ură, în reportajul invocat nu au răsunit chemări și apeluri directe la violență împotriva grupului de studenți sirieni din Republica Moldova, dar prin text și imagini grupul de sirieni pașnici din Republica Moldova a fost asociat cu elementele criminale, violențele și actele de terorism comise în țările europene de imigranți, inoculînd frica și ura față de acest grup etnic, extrapolînd discursul de ură și asupra tuturor arabilor și musulmanilor.

Asocierea unei părți importante din populație, cetățenii care ar vota-o pe Maia Sandu, cu forțele diavolești, aduce atingere nu doar convingerilor acestora, dar și securității unei părți importante din populație.

Discursurile politice care incită la ură bazată pe prejudecăți rasiale, etnice, religioase, culturale sau politice reprezintă un pericol pentru pacea socială și stabilitatea din țară.

În cadrul discuțiilor, membrul CCA, A. Cozma, a propus eliminarea din raport a reportajului „Sandu – promotorul homosexualilor”, pe motiv că declarațiile episcopului nu

constituie abatere de la art. 6 alin. (1) din Codul audiovizualului. Consiliul a acceptat această propunere.

Este de menționat că la 15.12.2016, P.P. „Exclusiv Media” S.R.L. i-a fost remisă Decizia nr. 34/193 din 08 decembrie 2016.

În conformitate cu prevederile Codului Audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de autosesizarea membrului CCA, M. ONCEANU-HADÎRCĂ (PRO – (9) UNANIM – D. CIOCAN, O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, A. COZMA, N. DAMASCHIN, C. DUCA, O. GUȚUȚUI, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL).

2. A aplica avertizare P.P. „Exclusiv Media” S.R.L., fondatoarea postului de televiziune „NTV Moldova”, pentru derogări de la pct. 3.1 lit. a) din Condițiile la Licența de emisie seria AC nr. 000094 din 08.12.2015 (nerespectarea prevederilor art. 6 alin. (1) din Codul audiovizualului și art. 13 din Codul de conduită al radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 127 din 26.12.2007), în conformitate cu art. 38 alin. (2) lit. b) și lit. f) și alin. (3) lit. a) din Codul audiovizualului (PRO – (9) UNANIM – D. CIOCAN, O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, A. COZMA, N. DAMASCHIN, C. DUCA, O. GUȚUȚUI, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL).

3. A aplica avertizare „TELESISTEM TV” S.R.L., fondatoarea postului de televiziune „Accent TV”, pentru derogări de la pct. 3.1 lit. a) din Condițiile la Licența de emisie seria AA nr. 082905 din 23.12.2009 (nerespectarea prevederilor art. 6 alin. (1) din Codul audiovizualului și art. 13 din Codul de conduită al radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 127 din 26.12.2007), în conformitate cu art. 38 alin. (2) lit. b) și lit. f) și alin. (3) lit. a) din Codul audiovizualului (PRO – (9) UNANIM – D. CIOCAN, O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, A. COZMA, N. DAMASCHIN, C. DUCA, O. GUȚUȚUI, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL).

4. A efectua o monitorizare generală a postului de televiziune „NTV Moldova”, pentru o perioadă de 7 zile (PRO – (7) UNANIM – D. CIOCAN, O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, N. DAMASCHIN, C. DUCA, O. GUȚUȚUI și M. ONCEANU-HADÎRCĂ).

5. În conformitate cu prevederile art. 38 alin. (8) din Codul audiovizualului și ale Deciziei CCA nr. 96 din 17.10.2008, la data aducerii la cunoștință (primirea prin scrisoare recomandată a deciziei), posturile de televiziune „NTV Moldova” și „Accent TV” vor executa prezenta decizie și vor comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula legislației în vigoare.

6. Posturile de televiziune „NTV Moldova” și „Accent TV” vor prezenta, în termen de 15 zile, din momentul aducerii la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre măsurile întreprinse în vederea lichidării încălcărilor atestate.

7. În conformitate cu prevederile art. 38 alin. (9) din Codul audiovizualului, prezenta decizie poate fi contestată direct în instanța de judecată, fără a fi necesară formularea unei plângeri prealabile.

8. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

9. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

PREȘEDINTELE
Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dinu CIOCAN